

ТЕОРІЯ ТА МЕТОДИКА НАВЧАННЯ

УДК 372.881.111.1:37.016]:[004.9:316.77]:159.955.1

DOI <https://doi.org/10.5281/zenodo.18744038>

Цифрова грамотність та медіаіmunітет у CLIL-навчанні англійської мови: стратегії розвитку критичного мислення здобувачів у закладах загальної середньої та вищої освіти

Шелудченко Світлана Богданівна,

кандидат філологічних наук, доцент кафедри практики англійської мови,
Волинський національний університет імені Лесі Українки,
м. Луцьк, Україна, <https://orcid.org/0000-0002-5998-1531>

Коляда Еліна Калениківна,

кандидат філологічних наук, професор, професор, завідувач кафедри
практики англійської мови, Волинський національний університет
імені Лесі Українки, м. Луцьк, Україна, <https://orcid.org/0000-0002-5437-1320>

Мусійчук Тетяна Ігорівна,

кандидат філологічних наук, доцент, завідувач кафедри мовної медіації,
Навчально-науковий інститут лінгвістики, Національний університет
«Острозька академія», м. Острог, Україна,
<https://orcid.org/0000-0002-6948-0861>

Прийнято: 04.02.2026 | Опубліковано: 23.02.2026

Анотація. Актуальність дослідження зумовлена зростанням інформаційної насиченості сучасного освітнього простору, посиленням деструктивних інформаційних впливів і потребою цілеспрямованого розвитку

критичного мислення й цифрової культури здобувачів освіти в умовах цифровізації навчання. **Метою** дослідження є визначення стратегій розвитку цифрової компетентності та медіаіміунітету в здобувачів середньої та вищої освіти шляхом поєднання мовної підготовки на основі методики *Content and Language Integrated Learning (CLIL)* з опрацюванням змістових компонентів, пов'язаних з аналізом інформаційних потоків, цифрового контенту та медіаповідомлень. **Методи.** Методологічну основу становить системний аналіз сучасних педагогічних підходів до CLIL-навчання, узагальнення наукових джерел з проблеми цифрової грамотності й медіаосвіти. **Результати** дослідження засвідчують, що впровадження до CLIL-курсів тематичних модулів, орієнтованих на роботу з цифровими джерелами інформації, аналіз медіатекстів, критичне осмислення онлайн-комунікації та опрацювання етичних аспектів використання цифрових ресурсів, сприяють системному розвитку інформаційно-аналітичних умінь. Встановлено, що інтеграція змістових блоків з медіаграмотності в мовне навчання забезпечує здатність ідентифікувати маніпулятивні стратегії, аргументовано оцінювати об'єктивність інформації та усвідомлено застосовувати цифрові інструменти іншомовного спілкування. Обґрунтовано, що CLIL-підхід створює умови для одночасного розвитку мовленнєвої компетентності, когнітивних умінь вищого рівня та елементів медіаіміунітету, необхідних для ефективної освітньої й професійної діяльності. **Висновки.** Узагальнено результати, які свідчать, що застосування інтегративного підходу в навчальних програмах з англійської мови сприяє розвитку міждисциплінарних компетентностей, зокрема цифрової, інформаційної, комунікативної та критично-аналітичної, і відповідає сучасним вимогам підготовки здобувачів освіти в умовах інформаційного суспільства.

Ключові слова: цифрова компетентність, медіаосвіта, критичне мислення, інтегративні стратегії, навчальні модулі, аналіз інформації, освітні технології.

Digital literacy and media immunity in CLIL English language teaching: strategies for developing students' critical thinking in secondary and higher education institutions

Svitlana Sheludchenko,

PhD in Philology, Associate Professor at the Conversational English Department,
Lesya Ukrainka Volyn National University, Lutsk, Ukraine,
<https://orcid.org/0000-0002-5998-1531>

Elina Koliada,

PhD in Philology, Full Professor, Professor, Head of the Conversational English
Department, Lesya Ukrainka Volyn National University, Lutsk, Ukraine,
<https://orcid.org/0000-0002-5437-1320>

Tetiana Musiichuk,

PhD in Philology, Associate Professor, Head of the Department of Language
Mediation, Educational and Scientific Institute of Linguistics, National University
«Ostroh Academy», Ostroh, Ukraine, <https://orcid.org/0000-0002-6948-0861>

***Abstract.** The study's relevance stems from the increase in information saturation in the educational space, the strengthening of destructive information influences, and the need to target the development of critical thinking and a digital culture among education seekers in the context of the digitalization of education. The **purpose of the study** is to determine strategies for the formation of digital*

*competence and media immunity in secondary and higher education seekers by combining language training based on the Content and Language Integrated Learning (CLIL) methodology with the development of content components related to the analysis of information flows, digital content and media messages. **Methods.** The methodological basis is a systematic analysis of modern pedagogical approaches to CLIL learning and a generalization of scientific sources on digital literacy and media education. The **results of the study** demonstrate that integrating thematic modules – dedicated to digital source management, media analysis, critical online communication, and ethics – into CLIL curricula systematically enhances students' information and analytical competencies. It has been established that including media literacy content blocks in language learning fosters skills in identifying manipulative strategies, assessing the reliability of information, and using digital tools for conscious communication in a foreign language. It has been proven that the CLIL approach creates conditions for the simultaneous development of speech competence, higher-level cognitive skills and elements of media immunity necessary for practical educational and professional activities. **Conclusions.** It is concluded that the use of an integrative approach in English language curricula contributes to the development of interdisciplinary competencies, particularly digital, informational, communicative, and critical-analytical, and meets modern requirements for training students in the information society.*

Keywords: *digital competence, media education, critical thinking, integrative strategies, instructional modules, information analysis, educational technologies.*

Постановка проблеми. Одним з основних викликів сучасної освіти є формування в здобувачів освіти здатності усвідомлено працювати з цифровою інформацією в умовах зростання обсягів медіаконтенту та поширення маніпулятивних практик у цифровому середовищі. Вивчення англійської мови в межах методики Content and Language Integrated Learning (CLIL) відкриває

перспективи інтеграції мовної підготовки з опануванням соціально значущих тем цифрової грамотності та медіаосвіти.

Однак реалізація потенціалу цього підходу в освітній практиці ускладнюється відсутністю цілісних методичних рішень, що забезпечують системне поєднання вивчення мови з розвитком аналітичних і рефлексивних умінь здобувачів освіти. Унаслідок обмеженої кількості міждисциплінарних завдань, тематичних кейсів та інтерактивних освітніх форматів можливості CLIL як інструменту формування критичного ставлення до цифрового контенту нині використовуються лише фрагментарно.

Крім того, недостатня науково-методична розробленість підходів до формування медіаімунітету стримує впровадження системних рішень у мовній освіті та звужує можливості цілеспрямованого розвитку гнучких компетентностей, необхідних для аналітичного осмислення, оцінювання та інтерпретації цифрового й медіаконтенту. З огляду на це пріоритетним завданням є розроблення ефективних інтегративних стратегій, спрямованих на поєднання мовної підготовки з розвитком критичного мислення, та навичок безпечної роботи з інформацією в цифровому середовищі.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Формування цифрової грамотності та медіаімунітету в процесі вивчення англійської мови є предметом наукових досліджень як в Україні, так і за кордоном. Методи розвитку критичного мислення у вищій освіті розглядають Д. Копосов, Н. Канонік та Т. Струтинська [1]. Вони підкреслюють важливість поєднання інтерактивних та аналітичних завдань для формування медіаімунітету та цифрових компетенцій. Аналіз моделей комп'ютерно опосередкованої англійської письмової комунікації здобувачів 5–9 класів закладів загальної середньої освіти (ЗЗСО) здійснено О. Бойко [2], яка акцентує на значущості цифрових інструментів для розвитку критичного мислення та медіаграмотності.

Практичну реалізацію предметно-мовного інтегрованого навчання CLIL демонструють О. Вовченко, Г. Гончарова та З. Канівець [3]. Автори доводять, що використання інтерактивних завдань та предметних проєктів забезпечує глибше засвоєння мовного матеріалу та стимулює розвиток аналітичних навичок. Питання інтеграції цифрових інструментів у викладання іноземних мов розглядають Б. Гульчук, Ю. Лісова та В. Папіжук [4], наголошуючи на ролі онлайн-платформ, інтерактивних симуляцій і мультимедійних ресурсів у формуванні критичного мислення здобувачів освіти. С. Шелудченко, Е. Коляда, Я. Камбалова [5] підкреслюють значення інноваційних підходів до розвитку критичного мислення здобувачів освіти в умовах освітньої реформи в Україні, відзначаючи, що застосування інтерактивних та цифрових платформ сприяє підвищенню аналітичних навичок, мовленнєвої компетенції та формуванню медіаіmunітету студентів. Питання культурної еквівалентності в перекладі та її вплив на критичне мислення в цифровому середовищі висвітлює О. Верховцова (O. Verkhovtsova) [6].

Роль штучного інтелекту (далі – ШІ) в трансформації процесу навчання іноземних мов аналізують А. Давидюк, О. Марусич та О. Дерняєва [7], підкреслюючи потенціал адаптивних платформ для персоналізації навчання та розвитку критичного мислення. Водночас В. Дроздова, К. Рудніцька та І. Росквас [8] звертають увагу на необхідність підготовки здобувачів освіти до критичного аналізу медіаконтенту в умовах впливу ШІ.

Формат змішаного навчання, що поєднує традиційні та цифрові методи, досліджує Г. Олейнікова [9], доводячи його ефективність у формуванні медіаіmunітету та цифрових компетенцій. Застосування методології CLIL у навчанні віртуальної англійської мовної писемної комунікації детально розглядає О. Бойко [10], підкреслюючи інтеграцію мовних, предметних і цифрових компетенцій як основи розвитку критичного мислення. В іншому дослідженні С. Шелудченко та співавтори [11] розглядають еволюцію логічної

аргументації у сучасних дебатах як ефективний інструмент формування критичного мислення, наголошуючи, що використання інтерактивних дискусій та цифрових платформ стимулює розвиток аналітичних навичок, комунікативної компетентності та медіаіміунітету студентів. Л. Никонорова [12] висвітлює метод проєктів у викладанні іноземних мов як ефективний інструмент формування критичного мислення та інтеграції цифрових компетенцій, а Г. Бондар та І. Нестеренко [13] демонструють, що роль іноземної мови у формуванні професійної мобільності здобувачів освіти посилюється завдяки інтеграції цифрових технологій та застосуванню принципів CLIL.

На міжнародному рівні А. Прабаваті (A. Prabawati), А. М. Асріаті (A. M. Asriati) та А. М. Асмаянті (A. M. Asmayanti) [14] аналізують сприйняття здобувачами онлайн-ресурсів у процесі навчання англійської мови, підкреслюючи їхній вплив на розвиток критичного мислення та мотивацію до навчання. А. Нугрохо (A. Nugroho), Д. Ілміані (D. Ilmiani) та А. Реха (A. Rekha) [15] висвітлюють виклики дистанційного навчання під час глобальної пандемії, наголошуючи на потребі формування цифрових компетенцій та медіаіміунітету в здобувачів освіти.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Сукупність сучасних наукових праць у галузі цифрової грамотності, медіаосвіти та CLIL-навчання формує ґрунтовну теоретико-практичну основу для осмислення проблеми розвитку медіаіміунітету в освітньому процесі. Водночас аналіз вітчизняних і закордонних досліджень із педагогіки, методики викладання іноземних мов і цифрової освіти засвідчує наявність низки аспектів, що потребують подальшого наукового опрацювання.

Зокрема, у більшості праць, присвячених цифровій грамотності та медіаосвіті, увага зосереджується на загальноосвітніх або міждисциплінарних моделях їхнього формування, тоді як специфіка інтеграції цих

компетентностей у навчальні програми англійської мови за методикою CLIL залишається недостатньо висвітленою. Обмежено представлено дослідження, у яких системно розглядається поєднання міждисциплінарних завдань, інтерактивних вправ і тематичних кейсів як дидактичних засобів розвитку навичок критичного оцінювання цифрового та медіаконтенту в процесі іншомовного навчання. Крім того, у наукових публікаціях недостатньо уніфікованих підходів до визначення критеріїв і показників оцінювання результативності інтегративних стратегій формування цифрової компетентності та медіаіmunітету, особливо в контексті освітнього процесу закладів загальної середньої та вищої освіти.

Формулювання цілей статті (постановка завдання). Мета статті полягає в теоретичному обґрунтуванні стратегій формування цифрової грамотності й медіаіmunітету засобами CLIL, а також у визначенні потенціалу цього підходу для розвитку критичного мислення здобувачів у закладах загальної середньої та вищої освіти.

Для досягнення мети визначено такі завдання:

1. Проаналізувати можливості інтеграції цифрової грамотності та медіаосвіти в процес навчання англійської мови на засадах CLIL у ЗЗСО та ЗВО.
2. Визначити стратегії формування критичного мислення та медіаіmunітету здобувачів освіти під час роботи з автентичним англомовним медіаконтентом.
3. Обґрунтувати практичні аспекти реалізації інтегративного підходу через використання міждисциплінарних завдань, тематичних кейсів та інтерактивних форматів у ЗЗСО та ЗВО.
4. Розробити науково-методичні рекомендації щодо впровадження стратегій розвитку цифрової грамотності та критичного мислення у викладання англійської мови з урахуванням специфіки закладу освіти.

Виклад основного матеріалу дослідження. Інтеграція цифрової грамотності та медіаосвіти в навчання англійської мови зумовлена не лише потребою адаптації освіти до цифрового середовища, а й необхідністю цілеспрямованого розвитку критичного мислення. Робота з англійськими цифровими джерелами створює сприятливі умови для аналізу, інтерпретації та оцінювання інформації, оскільки передбачає одночасне залучення мовних, когнітивних і комунікативних умінь. У цьому контексті навчання англійської мови виходить за межі засвоєння лексико-граматичного матеріалу та набуває функції інструмента осмисленої взаємодії з медіапростором, що є основою формування медіаімунітету [3, с. 115].

Методика CLIL забезпечує дидактичні передумови для реалізації такого підходу, оскільки поєднує мовну підготовку з опрацюванням змістовно насиченого навчального матеріалу. Застосування CLIL у викладанні англійської мови сприяє розвитку здатності працювати з інформацією, представленою в різних форматах, встановлювати логічні зв'язки, формулювати аргументовані судження та обґрунтовувати власну позицію іноземною мовою. Саме ці вміння є важливими для ефективного аналізу цифрового й медіаконтенту та протидії маніпулятивним впливам [4].

У межах інтегративного підходу до навчання англійської мови формування критичного мислення та медіаімунітету реалізується через низку взаємопов'язаних стратегій, орієнтованих на активну роботу з автентичними джерелами інформації.

Однією з таких стратегій є організація аналітичної роботи з інформацією з різних цифрових джерел, що передбачає зіставлення фактів, виявлення розбіжностей у викладі матеріалу та оцінювання рівня правдивості повідомлень. У мовній підготовці це реалізується через завдання з аналізу англійських новинних текстів, виконання вправ на перефразування,

виокремлення основних тез, а також участь у групових обговореннях, під час яких здобувачі освіти аргументують власні висновки англійською мовою.

Друга стратегія передбачає використання тематичних кейсів, які поєднують мовну практику з предметним змістом і стимулюють розвиток міждисциплінарного мислення. Робота з англомовними матеріалами (наприклад, про екологічні проблеми, цифрові технології або соціальні явища) вимагає не лише опанування спеціалізованої лексики та граматичних структур, а й активного використання продуктивних видів мовленнєвої діяльності. Підготовка усних презентацій, аналітичних повідомлень або письмових узагальнень сприяє одночасному розвитку мовної компетентності та навичок критичного осмислення інформації.

Третьою важливою стратегією є залучення проектних форм роботи, орієнтованих на колективну діяльність із цифровими ресурсами. Створення презентацій, інфографіки або аналітичних матеріалів англійською мовою передбачає самостійний добір інформації, її структурування та аналіз, що формує вміння відповідально працювати з медіаконтентом і застосовувати мовні знання на практиці.

Окреме місце посідає систематичний аналіз автентичних медіатекстів, спрямований на розмежування фактів, інтерпретацій і маніпулятивних елементів [5, с. 1506–1508]. У мовному аспекті така робота реалізується через завдання на узагальнення змісту, написання рецензій, формулювання аргументованих висновків та рефлексивних коментарів англійською мовою, що сприяє розвитку навичок логічного мислення та академічного мовлення.

Таким чином, поєднання стратегій інтегративного підходу в навчанні англійської мови в закладах загальної середньої та вищої освіти забезпечує одночасний розвиток мовних, когнітивних і медіакомпетентностей здобувачів, створюючи умови для підвищення рівня цифрової та медіаграмотності.

Реалізація інтегрованого предметно-мовного навчання на практиці відбувається через CLIL-модулі, які дають змогу цілеспрямовано комбінувати різні форми освітньої діяльності (інтерактивні вправи, тематичні кейси та проєктні завдання) за принципом поступового розвитку основних компетентностей. У структурі модуля здобувачі освіти спочатку виконують завдання з аналізу та порівняння цифрового контенту, що формує навички критичного оцінювання джерел. Наступний етап передбачає опрацювання тематичних кейсів із міждисциплінарним акцентом, де здобувачі поєднують мовну практику з предметним змістом. Завершальним компонентом є проєктна діяльність, що дає змогу перенести набуті знання в практичну площину, інтегрувати мовну продукцію з аналітичними вміннями та розвивати компетентності в міждисциплінарному контексті. Така послідовність забезпечує розвиток критичного мислення, уміння оцінювати об'єктивність джерел і підвищення цифрової грамотності, одночасно активізуючи когнітивні процеси здобувачів освіти (табл. 1).

Таблиця 1

Структура інтегративного CLIL-модуля для розвитку критичного мислення та цифрової грамотності

Компонент модуля	Тип завдань / приклад мовної діяльності	Очікуваний результат / компетентності
Автентичні тексти	Аналіз англomовних статей, перефразування, участь у дискусії	Розвиток критичного мислення; оцінка перевіреності джерел; удосконалення мовної продукції (усної та письмової)
Тематичні кейси	Розбір міждисциплінарних ситуацій (екологія, технології, соціальні явища); складання усних і письмових звітів англійською	Формування медіаграмотності; розвиток міждисциплінарного аналізу; практичне застосування лексики та граматики
Інтерактивні вправи	Онлайн-тести, робота з цифровими ресурсами, групові вправи на порівняння джерел	Підвищення цифрової грамотності; розвиток системного підходу до опрацювання інформації; закріплення мовних структур

Компонент модуля	Тип завдань / приклад мовної діяльності	Очікуваний результат / компетентності
Проектні завдання	Колективне створення презентацій, аналітичних звітів або інфографіки англійською	Розвиток аналітичних навичок; практичне застосування знань; інтеграція мовних, когнітивних і медіакомпетентностей

Джерело: власна розробка авторів

Кожен компонент модуля виконує конкретну функцію в розвитку компетентностей здобувачів освіти. Автентичні тексти слугують основою для навчання критичного аналізу інформації: виокремлення основних смислів, реферування змісту та формулювання аргументованих висновків англійською мовою. Це сприяє розвитку мовної компетентності та формує навички критичного аналізу інформації, одночасно закладаючи основи медіаімунітету.

Тематичні кейси, орієнтовані на міждисциплінарну практику, забезпечують застосування мовних знань у контексті реальних проблем. Робота з кейсами спрямована на формування навичок порівняльного аналізу джерел та розвиток медіаграмотності, поєднуючи формування мовних та предметних компетентностей.

Інтерактивні вправи охоплюють роботу з цифровими ресурсами, онлайн-опитування та симуляційні завдання, створюючи безпечне середовище для відпрацювання навичок пошуку, відбору та обробки інформації англійською мовою, розвиваючи цифрову грамотність і системне мислення.

Завдання, що передбачають колективне створення мультимедійних презентацій, аналітичних звітів та спільних проєктів англійською мовою, інтегрують всі здобуті раніше навички, розвивають комунікативні компетенції та міждисциплінарне мислення.

Таким чином, послідовне виконання завдань у межах одного інтегративного модуля – від роботи з автентичними текстами до кейсів, інтерактивних вправ і проєктних завдань – забезпечує системний розвиток

компетентностей здобувачів освіти, поєднуючи мовну підготовку з медіаосвітою.

Особливу роль у сучасних інтегративних модулях CLIL відіграють інструменти ШІ, які дають змогу персоналізувати освітній процес, автоматизувати аналіз помилок, пропонувати адаптивні завдання та оцінювати рівень критичного мислення здобувачів освіти в режимі реального часу. Застосування ШІ стимулює самостійне навчання, розширює можливості інтерактивного опрацювання інформації та сприяє формуванню навичок медіаіміунітету через ідентифікацію фейкових джерел, аналіз об'єктивності контенту та критичне оцінювання інформаційних повідомлень [7–8].

Застосування інструментів ШІ в CLIL-модулі також дає змогу об'єктивно оцінювати рівень сформованості основних компетентностей. Наприклад, системи адаптивного тестування можуть відстежувати здатність здобувачів освіти критично аналізувати інформацію, визначати перевіреність джерел і виявляти маніпулятивні прийоми в цифровому контенті. Це дає викладачеві змогу своєчасно коригувати навчальні завдання та індивідуально підтримувати здобувачів освіти в процесі опанування складних навичок.

Для забезпечення системної оцінки ефективності інтегративних стратегій у мовній освіті доцільно виділити чіткі критерії, які відобразатимуть набуття конкретних навичок, зокрема щодо вміння аналізувати та зіставляти інформацію з різних джерел, здатності виділяти основні факти та формулювати обґрунтовані висновки англійською мовою, практичного застосування цифрових інструментів для обробки та представлення даних, інтеграції мовної продукції з аналітичними висновками в колективних проєктних завданнях.

Критерії оцінювання мають поєднувати кількісні та якісні показники, що дасть змогу вимірювати не лише рівень володіння мовою, а й навички критичного мислення та цифрової компетентності. Упровадження цих

критеріїв дасть змогу структуровано відстежувати прогрес здобувачів освіти, оцінювати ефективність застосування інтерактивних модулів, тематичних кейсів та проєктних завдань, а також коригувати освітній процес для підвищення результативності формування комплексних компетентностей (табл. 2).

Таблиця 2

Критерії оцінювання ефективності інтеграційних стратегій у навчальних програмах з англійської мови

Критерій оцінювання	Показник	Завдання для оцінювання
Критичне мислення	Уміння аналізувати інформацію, виявляти логічні зв'язки й маніпулятивні прийоми	Аналітичні завдання, дискусії, кейс-стаді
Цифрова грамотність	Навички роботи з цифровими ресурсами, застосування інструментів оцінки інформації	Інтерактивні вправи, онлайн-тести
Медіаіmunітет	Здатність ідентифікувати маніпулятивний контент та критично оцінювати джерела	Робота з автентичними текстами та кейсами
Самостійність та аналітична активність	Здатність робити власні висновки, формулювати аргументовані оцінки	Проєктні завдання, презентації, письмові звіти
Міждисциплінарне застосування знань	Застосування отриманих компетентностей у різних навчальних і практичних контекстах	Проєктна діяльність, групові обговорення

Джерело: власна розробка авторів

Отже, комплексне оцінювання ефективності CLIL-підходів у навчанні англійської мови на основі застосування розроблених критеріїв охоплює аналіз сформованості критичного мислення, цифрових компетентностей та медіаіmunітету здобувачів освіти, а також їхньої здатності застосовувати набуті знання в міждисциплінарних та практичних контекстах. Застосування інтегративних стратегій інструментів III для оцінювання результативності дасть змогу підвищити об'єктивність висновків та забезпечити швидкий зворотний зв'язок між усіма учасниками освітнього процесу.

Для підвищення ефективності навчання рекомендовано реалізовувати поетапну інтеграцію CLIL-модулів у програму вивчення іноземних мов відповідно до рівня мовної компетентності здобувачів та специфіки закладу освіти.

Необхідно також упровадити інтегровану систему оцінювання з чіткими критеріями та показниками для моніторингу прогресу здобувачів освіти та можливості оперативного корегування освітнього процесу відповідно до їхніх результатів. Також рекомендовано активно застосовувати цифрові ресурси та інструменти ШІ (онлайн-платформи, інтерактивні тренажери, адаптивні завдання), що сприяють розвитку навичок верифікації інформації, критичного аналізу контенту та зміцненню медіаіміунітету здобувачів.

Важливо сформувати освітнє середовище, що сприяє міждисциплінарній інтеграції знань. Поєднання мовних, предметних та цифрових компетентностей у межах практичних проєктів дасть змогу здобувачам освіти ефективно застосовувати набуті вміння як у навчальному, так і в професійному контекстах.

Важливо стимулювати самостійність та аналітичну активність здобувачів, заохочуючи їх до формулювання власних висновків, обґрунтування оцінок та участі в групових обговореннях, що покращить розвиток критичного мислення, цифрової та медіаграмотності.

Реалізація цих рекомендацій сприятиме системному розвитку мовних, когнітивних і медіакомпетентностей, формуючи підґрунтя для свідомої взаємодії здобувачів із сучасним інформаційним середовищем.

Висновки. Дослідження дало змогу комплексно проаналізувати процес формування цифрової грамотності та медіаіміунітету в межах викладання англійської мови на засадах CLIL. Було встановлено, що інтеграція автентичних текстів, тематичних кейсів, інтерактивних вправ та проєктних завдань у межах інтегративного модуля створює умови для одночасного

розвитку мовних, когнітивних і медіакомпетентностей, сприяє формуванню критичного мислення та підвищує здатність здобувачів освіти оцінювати об'єктивність інформації.

Для визначення результативності інтеграції медіаосвітніх та цифрових компонентів розроблено систему критеріїв, які охоплюють рівень розвитку критичного мислення, цифрової грамотності, здатності самостійно верифікувати джерела та вміння інтегрувати отримані знання в міждисциплінарні контексти. Застосування таких критеріїв дає змогу систематично відстежувати прогрес здобувачів і коригувати освітній процес для підвищення ефективності розвитку комплексних компетентностей.

Отримані результати підтверджують практичну цінність інтегративного підходу в навчанні англійської мови для розвитку гнучких компетентностей здобувачів освіти. Водночас виявлено необхідність подальшого вивчення адаптивних цифрових платформ та ШІ-інструментів як засобів підвищення ефективності навчання й розвитку міжкультурної та інформаційно-аналітичної компетентностей здобувачів.

Список використаних джерел

1. Копосов Д. Ю., Канонік Н. П., Струтинська Т. Р. Методи розвитку критичного мислення через вивчення англійської мови у ЗВО. *Академічні візії*. 2025. № 40. DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.15019710>.

2. Бойко О. Ю. Моделі навчання комп'ютерно-опосередкованої англійської письмової комунікації учнів 5–9 класів закладів загальної середньої освіти. *Нова педагогічна думка*. 2024. Т. 118, № 2. С. 42–51. DOI: <https://doi.org/10.37026/2520-6427-2024-118-2-42-51>.

3. Вовченко О. М., Гончарова Г. С., Канівець З. М. Методика предметно-мовного інтегрованого навчання (CLIL) у дії (за результатами дослідно-експериментальної діяльності). *Імідж сучасного педагога*. 2023.

№ 5 (206). С. 113–118. DOI: [https://doi.org/10.33272/2522-9729-2022-5\(206\)-113-118](https://doi.org/10.33272/2522-9729-2022-5(206)-113-118).

4. Гульчук Б. Л., Лісова Ю. О., Папіжук В. О. Інтеграція цифрових інструментів у розвиток критичного мислення під час навчання іноземних мов. *Педагогічна Академія: наукові записки*. 2025. № 14. DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.14756230>.

5. Шелудченко С. Б., Коляда Е. К., Камбалова Я М. Інноваційні підходи до розвитку критичного мислення здобувачів освіти в умовах освітньої реформи в Україні. *Актуальні питання в сучасній науці*. 2025. № 5 (35). С. 1500–1513. DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-6300-2025-5\(35\)-1500-1513](https://doi.org/10.52058/2786-6300-2025-5(35)-1500-1513).

6. Verkhovtsova O. Cultural equivalence in translation. *Sworld-Ur Conference Proceedings*. 2023. № 1 (usc21-01). P. 129–131. DOI: <https://doi.org/10.30888/2709-2267.2023-21-01-009>.

7. Давидюк А. Р., Марусич О. О., Дєрняєва О. В. Штучний інтелект як фактор змін у навчанні іноземних мов: український контекст. *Педагогічна Академія: наукові записки*. 2024. № 12. DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.14059368>.

8. Дроздова В. В., Рудніцька К. В., Росквас І. А. Інноваційні технології викладання іноземних мов в умовах зростаючого впливу технологій штучного інтелекту на освітні процеси. *Академічні візії*. 2023. № 26. DOI: <http://dx.doi.org/10.5281/zenodo.10257489>.

9. Олейнікова Г. Особливості викладання іноземної мови у форматі змішаного навчання. *Науковий вісник Ізмаїльського державного гуманітарного університету*. 2022. № 58. С. 109–119. DOI: [https://doi.org/10.31909/26168812.2022-\(58\)-12](https://doi.org/10.31909/26168812.2022-(58)-12).

10. Бойко О. Ю. Місце методології CLIL у навчанні віртуальної англійської письмової комунікації учнів середньої школи. *Вісник Черкаського національного університету імені Богдана Хмельницького. Серія*

«Педагогічні науки». 2023. № 4. С. 133–146. DOI: <https://doi.org/10.31651/2524-2660-2023-4-133-146>.

11. Шелудченко С. Б., Коляда Е. К., Мусійчук Т. І. Еволюція логічної аргументації у сучасних дебатах як інструмент формування критичного мислення. *Педагогічна Академія: наукові записки*. 2025. № 18. DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.15521657>.

12. Никонорова Л. Інноваційні технології в освіті: метод проєктів у вивченні іноземних мов. *Інноватика у вихованні*. 2020. Т. 2, № 11. С. 216–222. DOI: <https://doi.org/10.35619/iiv.v2i11.206>.

13. Бондар Г., Нестеренко І. Роль іноземної мови у формуванні професійної мобільності в підготовці майбутніх фахівців у немовних ЗВО. *Збірник наукових праць Уманського державного педагогічного університету*. 2021. № 1. С. 164–170. DOI: <https://doi.org/10.31499/2307-4906.1.2021.228835>.

14. Prabawati A., Asriati A. M., Asmayanti A. M. The students' perception of the online media used by teachers in learning English. *English Language Teaching Methodology*. 2021. Vol. 1, № 3. P. 169–181. DOI: <https://doi.org/10.22219/jpbi.vxiy.xxyu>.

15. Nugroho A., Ilmiani D., Rekha A. EFL teachers' challenges and insights of online teaching amidst the global pandemic. *Metathesis: Journal of English Language, Literature, and Teaching*. 2020. Vol. 4, № 3. P. 277–291. DOI: <https://doi.org/10.31002/metathesis.v4i3.3195>.